

Sygn. akt IV U 1307/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalański
Protokolant	st. sekr. sądowy Małgorzata Wierzbicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2015r. w S.

odwołania T. Z. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) B. z udziałem zainteresowanej M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 7 października 2014 r. (Nr (...) - (...))

w sprawie T. Z. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) B. z udziałem zainteresowanej M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. Z. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom rentowemu, emerytalnemu i wypadkowemu jako osoba współpracująca z prowadzącym działalność pozarolniczą pod firmą (...) T. Z. od dnia 01 maja 2014 r.

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz T. Z. 60,00 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1307/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 stycznia 2015 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. działając na podstawie art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 5, art. 38 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.) stwierdził, że M. Z. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą u płatnika składek (...) T. Z. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od dnia 1 maja 2014 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał m. in., iż jego wątpliwości budzi fakt zgłoszenia przez T. Z. od dnia 1 maja 2014 r. do ubezpieczeń społecznych jego żony, M. Z.. Powyższe miało miejsce w niedługim czasie przed zbliżającym się porodem ich córki. W ocenie organu rentowego, samo zgłoszenie wymienionej do ZUS nie przesądza o faktycznym rozpoczęciu i stałym wykonywaniu współpracy przy prowadzonej przez małżonka pozarolniczej działalności gospodarczej, lecz podyktowane było chęcią uzyskania ochrony ubezpieczeniowej. Organ

rentowy stwierdził, iż działania M. Z., m. in. podpisywanie zleceń transportu, stanowiło jedynie pomoc udzielaną jej małżonkowi, w ramach współdziałania dla dobra rodziny (stosownie do treści art. 23 i art. 27 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego) oraz nie miało twórczego ani stałego charakteru. Nie stanowiło przy tym istotnego wkładu w prowadzoną przez T. Z. działalność gospodarczą. Na powyższe wpływa również fakt, iż wskazana sprawowała opiekę nad urodzonymi w latach 2000, 2005 oraz 2014 dziećmi i z tego powodu nie mogła poświęcić znaczącego czasu na pomoc mężowi. ZUS wskazał, iż od 1 września 2010 r. M. Z. jest zgłoszona w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. do ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba bezrobotna.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył T. Z.. Wniósł o uznanie, iż działania M. Z. miały charakter stały i trwałe oraz podejmowane były w celu pozyskania na jego rzecz klientów. Wskazał, iż bez udziału żony, nie mógłby świadczyć usług transportowych. Do jego zadań należał bowiem przewóz towarów, co miało miejsce często poza granicami kraju. Tym samym niemożliwe było jednoczesne pozyskiwanie odbiorców usług dla prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa. T. Z. podniósł również, iż prowadzenie domu i wychowywanie dzieci nie wyklucza stałego i twórczego charakteru pracy jego współmałżonki (odwołanie k. 2-3).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od płatnika składek na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu przywołał argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 11-13).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

T. Z. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) polegającą na świadczeniu międzynarodowych usług transportowych. W związku z prowadzoną działalnością, posiada jeden pojazd z naczepą. Do 2013 r. zatrudniał jednego kierowcę, sam zaś zajmował się wyszukiwaniem klientów oferujących zlecenia transportowe.

Podczas jednego transportu T. Z. obsługuje od 2 do 4 klientów. Kierowca zbiera ładunki w obie strony, z tym, że w jedną stronę ma załadowany samochód, zaś klienci na drogę powrotną są poszukiwani przez osobę pracującą w biurze. Powyższe odbywa się poprzez internetową giełdę (...), która jest czynna od godziny 8 do 16.

W 2014 r. z przyczyn ekonomicznych, w tym załamania na rynku usług transportowych, T. Z. zrezygnował z zatrudniania kierowcy i sam przejął jego obowiązki. W związku z powyższym, nie mógł jednocześnie wykonywać zadań należących do kierowcy i poszukiwać klientów.

Od kwietnia 2014 r. T. Z. wykonywał 2-3 kursy miesięcznie do Francji, na Litwę oraz po kraju. Wykonanie kursu do Francji zajmuje mu tydzień. Czasami zdarza się, iż kierowca czeka we Francji dzień lub dwa na towar.

M. Z. pracowała poprzednio, do 2003 r., w przedsiębiorstwie transporotowym.

T. Z. dokonał zgłoszenia M. Z. do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego oraz wypadkowego, jako osoby współpracującej, od dnia 1 maja 2014 r.

M. Z. codziennie zajmowała się poszukiwaniem, drogą elektroniczną, klientów do przedsiębiorstwa jej męża. Powyższe odbywało się w godzinach od 8 do 16. Ubezpieczona wyszukiwała ofert na przewóz towarów, po czym kontaktowała się z oferentem za pomocą komunikatora. Ponadto, do jej obowiązków należało udzielanie klientom informacji o ładunku. Powyższe dane uzyskiwała od męża, po czym przekazywała je klientom przy użyciu komunikatora. W razie nieudzielenia wymienionych informacji, przewoźnik może otrzymać karę. Zaniechanie udzielenia informacji wiąże się również z negatywną oceną klienta. Po wykonaniu zleceń, M. Z. zajmowała się wypełnianiem i wysyłaniem faktur.

W dniu 25 lipca 2014 r. M. Z. urodziła trzecie dziecko. Dwójka starszych dzieci urodziła się w (...) r. oraz 2005 r. W ciągu miesiąca od dnia porodu, poszukiwaniem klientów zajął się T. Z.. Wykonał wtedy jeden wyjazd. Aktualnie M. Z. ponownie zajmuje się poszukiwaniem klientów.

W pierwszym kwartale 2014 r. przedsiębiorstwo (...) przyniosło 4.600,25 zł dochodu, w drugim kwartale 2014 r. 2.567,40 zł straty, w trzecim kwartale 2014 r. dochód wyniósł 19.212,58 zł, zaś w ostatnim kwartale 2014 r. płatnik składek zanotował dochód w wysokości 20.386,77 zł (zeznania płatnika składek T. Z. k. 23v-24v i 40v, zeznania ubezpieczonej M. Z. k. 24v-25 i 40v, rozliczenia za 2014 r.- koperta k. 22 oraz k. 33-36, umowy zlecenia k. 14-26 a. r. i k. 4-10 i 27-32 a. s.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie T. Z. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Z kolei art. 12 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniowi wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Artykuł 13 pkt 5 przywołanej ustawy stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniowi emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: osoby współpracujące - od dnia rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej albo umowy zlecenia do dnia zakończenia tej współpracy

Zgodnie z art. 8 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia. Powyższe nie dotyczy osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Jak wskazuje się w orzecznictwie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2008 r. w sprawie II UK 286/07) współpracą przy prowadzeniu działalności gospodarczej powodującej obowiązek ubezpieczenia społecznego jest pomoc udzielona przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągnęłyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie przy tym przedsięwzięciu. Sąd Najwyższy wskazał również, że okazjonalna pomoc, jaką świadczy osobie prowadzącej działalność gospodarczą w tej działalności jego małżonek, prowadzący z nim wspólne gospodarstwo domowe, stanowi konsekwencję obowiązku małżonków do wzajemnej pomocy oraz współdziałania dla dobra rodziny wynikający z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Z kolei Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 września 2013 r., III AUa 2274/12, LEX nr 1416382 stwierdził, że cechą konstytutywną pojęcia "współpraca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności" w rozumieniu art. 8 ust. 11 u.s.u.s. jest istotny dla działalności gospodarczej ciężar gatunkowy działań współpracownika, które to działania nie mogą mieć charakteru wtórnego. Przedmiotowe działania muszą jednocześnie pozostawać w bezpośrednim związku z przedmiotem podjętej działalności oraz muszą charakteryzować się pewną systematycznością, stabilnością i zorganizowaniem, nadto muszą obejmować znaczący czas i częstotliwość.

W niniejszej sprawie spornym była jedynie okoliczność, czy M. Z. współpracowała przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej męża T. Z.. Pozostałe okoliczności składające się na zakres definicji osoby współpracującej nie były kwestionowane przez organ rentowy tj. bezsporne pozostawało, że M. Z. jej małżonką T. Z. i że prowadzi z nim wspólne gospodarstwo domowe.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań odwołującego się płatnika składek i ubezpieczonej oraz dokumentacja tj. zawierane umowy zlecenia jak również rozliczenia przedsiębiorstwa (...) za rok 2014 r., dały podstawy do ustalenia, iż M. Z. współpracowała w prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej jej męża. Z treści złożonych zeznań wynika, iż współpraca M. Z. miała stały charakter. Codziennie uczestniczyła ona bowiem w wyszukiwaniu klientów dla przedsiębiorstwa jej męża. Powyższe odbywało się przy pomocy internetowej

giełdy (...). Udzielała również klientom informacji o stanie ładunku oraz zajmowała się wysyłaniem faktur. Sąd dał wiarę zeznaniom wymienionych, iż do 2013 r. czynności związane z poszukiwaniem zleceń wykonywał T. Z. oraz, iż w od 2014 r. przejął on obowiązki kierowcy, ponieważ w tym czasie zrezygnował z zatrudniania pracownika na stanowisku kierowcy. A zatem, od 2014 r. zaistniała potrzeba pracy M. Z. przy wyszukiwaniu klientów. Współpraca ubezpieczonej miała istotne znaczenie dla funkcjonowania przedsiębiorstwa. Dzięki bowiem jej pomocy, T. Z. mógł zająć się wykonywaniem obowiązków kierowcy i wykonywać ok. 2-3 kursów za granicę w miesiącu. W ocenie Sądu, przedstawiony przez małżonków Z. obraz pracy przy wykonywaniu pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie usług transportowych jest wiarygodny. Zgodnie z nim, łączenie przez płatnika składek obowiązków kierowcy oraz osoby wyszukującej klientów, w szczególności w drodze powrotnej byłoby praktycznie niemożliwe. Spowodowałoby bowiem spadek liczby wykonywanych zleceń, który wiązałby się z obniżeniem uzyskiwanych przychodów. Sytuacja taka miała miejsce w sierpniu 2014 r., kiedy to T. Z. samodzielnie wykonywał zadania wynikające z obu przedstawionych wyżej stanowisk, w wyniku czego zdołał wykonać jedynie jeden kurs. W ocenie Sądu, fakt wychowywania przez ubezpieczoną dwójki dzieci i przebywanie w ciąży z trzecim nie uniemożliwiało wykonywania przez nią współpracy w wyżej wymienionym zakresie. Należy zauważyć, iż wówczas dzieci małżonków Z. miały 14 i 9 lat. Opieka nad dziećmi w powyższym wieku nie przekreślała wykonywania przez ubezpieczoną zadań związanych z wyszukiwaniem klientów drogą elektroniczną oraz udzielaniem im informacji o przebiegu ładunku. Wskazać również należy, iż obecnie M. Z. powróciła do wykonywania obowiązków związanych z współpracą przy prowadzeniu działalności gospodarczej jej męża.

Należy stwierdzić również, iż brak było podstaw do stwierdzenia, jakiego dokonał organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, że współpraca ubezpieczonej nie była faktycznie wykonywana, a celem zgłoszenia M. Z. do ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoby współpracującej było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego. Powyższe stwierdzenie organu rentowego nie zostało poparte żadnymi dowodami i pozostaje w sprzeczności z faktami ustalonymi przez Sąd w niniejszym procesie.

Sąd obdarzył wiarygodnością przeprowadzone dowody z zeznań płatnika składek oraz ubezpieczonej. Wskazane dowody są spójne, logiczne i dają pełny obraz pracy wykonywanej przez M. Z. w ramach współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej przez jej męża. Ponadto, znajdują swoje odzwierciedlenie w zebranej w toku procesu dokumentacji. Odwołujący przedstawił bowiem szereg umów zleceń zawieranych przez M. Z..

Na uwagę zasługuje również fakt, iż w pierwszym kwartale 2014 r. przedsiębiorstwo (...) przyniosło 4.600,25 zł dochodu, zaś w drugim kwartale 2014 r. 2.567,40 zł straty. Wyniki współpracy M. Z. widoczne są w rozliczeniach za trzeci i czwarty kwartał 2014 r., kiedy to płatnik składek zanotował dochód w wysokości 19.212,58 zł oraz 20.386,77 zł. Powyższe stanowi potwierdzenie tego, iż współpraca ubezpieczonej nie dość, iż miała miejsce, to jeszcze wskazuje na jej istotne znaczenie dla działalności przedsiębiorstwa (...).

Podsumowując stwierdzić należy, iż, w ocenie Sądu, ubezpieczona spełnia wszystkie przesłanki do uznania jej za osobę współpracującą w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd oparł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 12 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 poz. 461) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2015 poz. 1079). Z uwagi, iż sprawa została wszczęta przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. (tj. przed dniem 1 sierpnia 2015 r.), do określenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego zastosowano przepisy dotychczasowe.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.